

مرکز پژوهش های توسعه و
آینده نگری
سازمان برنامه و بودجه کشور

مرور یک تجربه

باز آفرینی یک سکونتگاه غیر رسمی در زاهدان

سعید نوری نشاط

۳۰ مهر ۱۳۹۹

تهران

- **محله هدف:** محله قاسم آباد زاهدان
- **مشاور:** مهندسین مشاور آرمانشهر
- **کارفرما:** شرکت بازآفرینی شهری ایران
- **مأموریت:** راه اندازی نهاد توسعه محله و تدوین سند مشارکتی بازآفرینی محله
- **زمان:** تیر ۹۷ تا دی ماه ۹۸

محله قاسم آباد

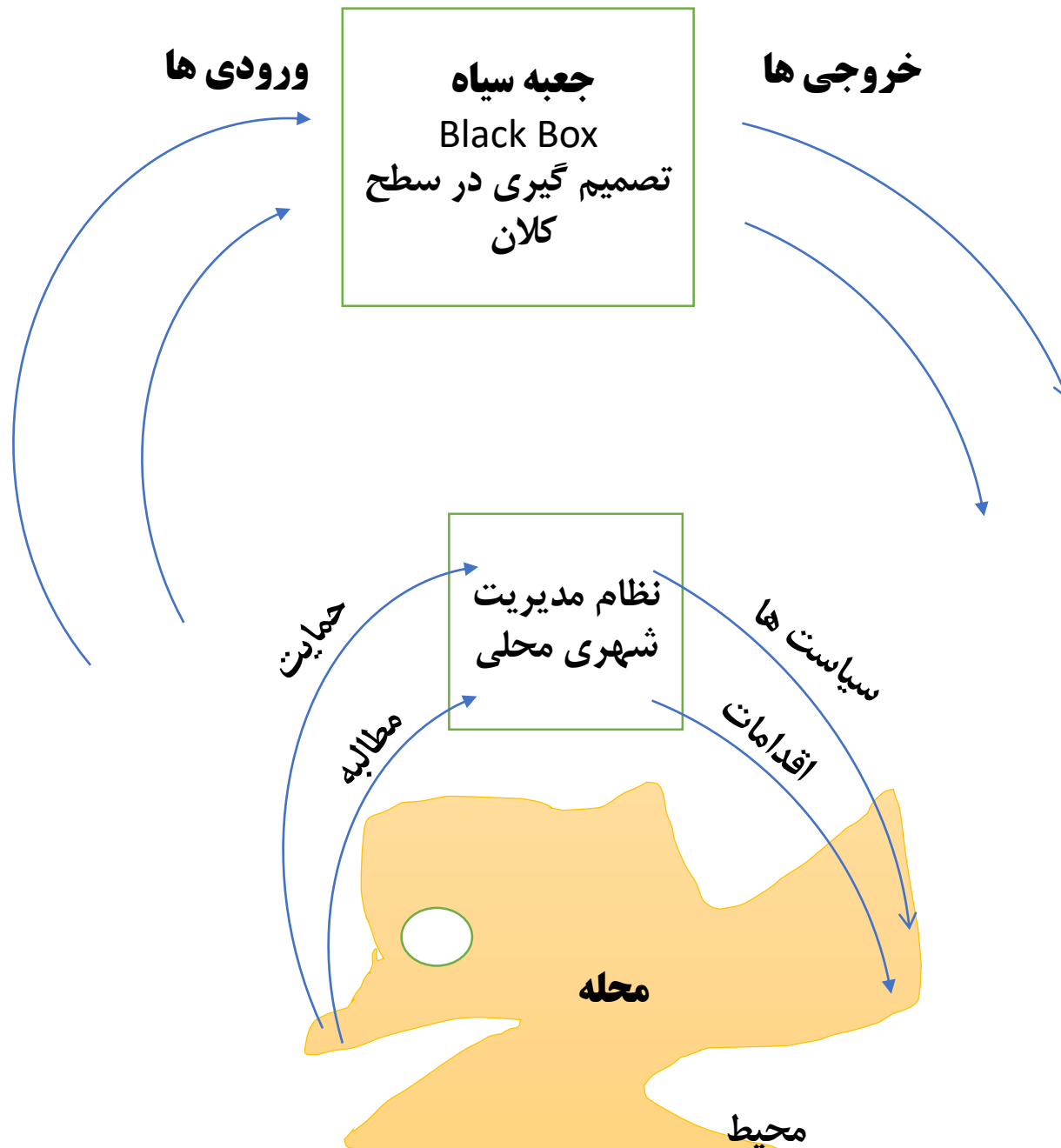
- محله قاسم آباد یکی از محلات حاشیه ای شهر زاهدان واقع در پهنه شمالی، در بخش شمال شرقی آن بوده، از شمال به محله کلات کامبوزیا، از غرب به شیرآباد شرقی و از جنوب به محلات مرادقلی و کریم آباد محدوده می شود.
- ساکنان: در فقر مطلق
- فاقد امکانات اولیه آب و برق (آب آشامیدنی توسط ماشین های حمل آب به محله آورده شده و ساکنان آن را خریداری می کنند)
- روشنایی اکثر منازل: فانوس
- اکثر معابر فاقد آسفالت و روسازی (خاکی بودن مشکلاتی را برای مردم ایجاد کرده)
- بخش زیادی از محله فضاهای بایر و مخروبه (محل هایی برای بزهکاری و انباشت آلودگی ها)
- اکثر ساخت و سازها بدون مجوز – فاقد تأسیسات و تجهیزات اولیه
- پایین بودن کیفیت ابنیه و مسکن (فاقد حداقل استانداردهای ایمنی)
- بیکاری، اعتیاد، اشتغال کودکان (به مشاغل کاذب و غیرمجاز مانند دستفروشی و فروش دارو)
- فاقد فضای تفریحی / تفرجی
- فاقد هر گونه بنگاه خرد اقتصادی

دستاورد ها

- شکل گیری کار گروه های اثرگذار خدمات شهری / حقوقی / ورزش و اوقات فراغت / مشاغل خانگی / سلامت و محیط زیست / آموزشی / زیرساخت / ورود مساجد
- تشکیل رسمی گروه سوزن دوزان محله قاسم آباد با نام "گلدوچان" / گروه پاکبانان
- جدول گذاری خیابان وحدت ۵ و وحدت ۷.
- ثبت نام اهالی محله در سازمان آب در خصوص دریافت انشعاب قانونی آب
- جلسات مشترکی بین کار گروه ها / نظام مدیریت شهری
- تسهیل فرایند سند بازآفرینی محله

نقش ما چه بود؟

- آموزش
- ارزشیابی مشارکتی
- مدیریت دانش

Theory of Political System (Easton, 1953)

- سکونتگاه های غیررسمی همچنان یکی از مسایل اصلی مدیریت شهری به شمار می روند.
- برنامه بهسازی و توانمندسازی با هدف کاهش و کنترل ابعاد این مسئله

چالش های امروز ما

غفلت

• لوپ بین سیاست ها و اقدامات و مطالبات برقرار نیست / اگر هست، محدود و بسته است

برخی چالش‌های دیگر

- باید یک روز این تجربه کردن در محله‌های آزمایشی به پایان رسد هرچند نیاز دهم که بگذاریم تجربه‌هایی به سرانجام برسد.
- اجازه دهیم رویه‌ای خاص نسبت به پایلوت‌ها در پیش گرفته شود (انعطاف‌پذیری نظام قانونگذاری و مجریه کشور در قبال پایلوت‌ها) - غیر منعطف بودن
- تغییر مدیریت‌ها و تغییر سیاست‌ها، حتما لازم است اما دقت کنیم که چگونه این تغییرات ممکن است در سطح خرد آثار جبران‌ناپذیری را برجای بگذارد. بیشتر احتیاط کنیم.
- لازم است که پروژه‌ها حتما بخشی از برنامه‌ها باشند و برنامه‌ها حتما باید با برنامه‌های کلان کشور (برنامه‌های توسعه) مرتبط باشد (یکپارچگی در برنامه‌ریزی)